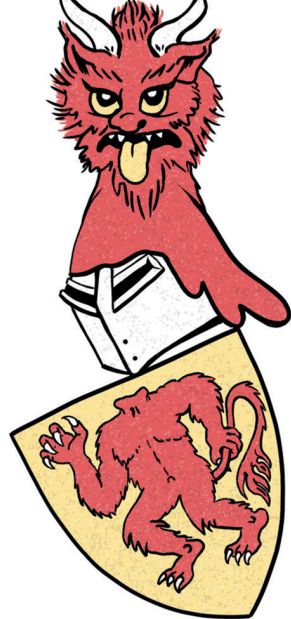
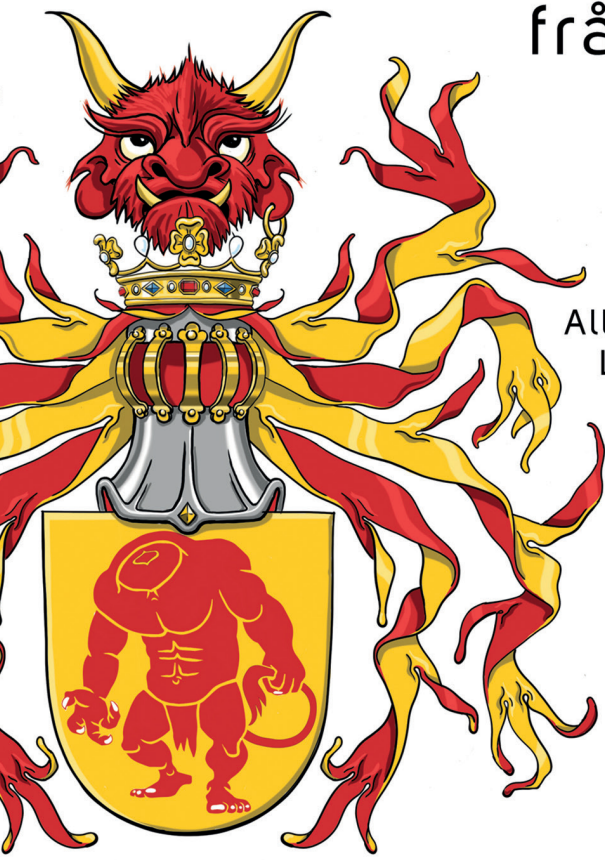

Släkt- vapen

En levande tradition
från medeltiden
till idag.

Adel eller ofrälse,
man eller kvinna,
person eller organisation:
Alla får ta sig en vapensköld.
Läs mer om hur det går till.

SVENSKA
HERALDISKA
FÖRENINGEN

Visst får du ta ett släktvapen

Vem som helst har rätt att göra sig ett släktvapen.

Så har det varit sedan medeltiden.

Heraldiska sköldar har heller aldrig varit något unikt för adeln även om deras vapensköldar så klart är de mest kända.

Och som alla heraldiker säger, förr eller senare måste varje släkt börja, så varför inte börja idag?

Fortfarande osäker? Lugn. Vi hjälper dig.

Välkommen till heraldiken!

Din nya vapensköld

Skölden är ett märke som identifierar just för dig. Så när du ska göra ett vapen behöver du tänka på vad som gör dig unik. Det är bilden som ska bli din vapensköld.

Börja med att bestämma vem vapnet är till för. Är det till för dig personligen, för din familj och dina efterkommande eller är det en ny symbol för en gammal släkt? Ett släktvapen som symboliserar hela slakten behöver vara mer allmänt än den vapensköld som bara representerar dig. Se helheten. Utgå inte bara ifrån dig själv och dina favoritsymboler när du gör ett släktvapen.

Spåna! Idéer till ditt vapen kan du få från ditt släktnamn, var du och slakten har bott, vanliga yrke eller intressen. Eller varför inte utgå från en släktanekdot. Ganska snart lär du komma på flera förslag. Välj ett huvudspår och gör sedan varianter av det. Skissa upp dem och sätt bilderna på kylskåpet så att du ser dem varje dag. Välj sedan det du ännu efter några veckor tycker bäst om.

När ditt vapen är klart kan du börja använda det direkt. Kanske göra ett exlibris, tygmärken att sätta kläder, en vacker tavla eller vad du kommer på. Det finns inget krav att du ska registrera ditt vapen någonstans.

Men vi tycker ändå att du ska registrera vapnet, om så bara för att du ska veta att ditt nya vapen faktiskt är unikt, heraldiskt riktigt och inte använder symboler som inte får användas. Registreringen ger dig en kvalitetsstämpel på din investering. Det enklaste är en registrering i vår förenings eget Svenskt vapenregister (svensktvapenregister.se) eller i Skandinavisk vapenrulla (heraldik.org).

Gör en sköld för SLÄKTEN

Vilka symboler får du använda? Finns det regler för färger? Hur ska en vapensköld ritas? Ser skölden alltid likadan ut eller kan man variera den?

Frågorna är många och visst kan de första stegen mot ett eget heraldiskt vapen vara lite svåra att ta. Men den här foldern tar dig en bra bit på vägen och vill du veta mer är du välkommen att bli medlem i Svenska Heraldiska Föreningen.

Tänk dig skölden som en ramen till en tavla. Formen på skölden har ingen betydelse för den ska bara rama in din bild. Därför beskrivs aldrig sköldens form och varje konstnär har rätt att välja den sköldform som passar bäst.

När du gör ditt vapen kan du använda nästan vilket föremål som helst. Det kan vara allt från djur, fiskar och växter till kroppsdelar, verktyg och symboler. Motiven kan vara religiösa, mytologiska eller politiska. De enda kraven är att motivet kan stiliseras och att det går att beskriva dem med ord så att vem som helst kan avbilda föremålet utan att se det i förväg. Du kan alltså inte ha med din älskade sommarstuga eller favoritkatten Missan i skölden. Däremot går det bra med ett hus eller en katt som får symbolisera det du önskar. Försök också använda allmängiltiga och förhållandevis tidlösa föremål eftersom vapnet kan leva i många hundra år. Bokstäver, tecken och siffror får inte användas.

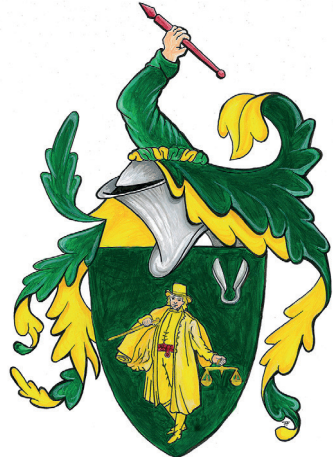
Ett vapen kan också bestå av geometriska figurer och linjer som delar upp sköldens yta i flera fält. Dessa mönster kallas häroldsbilder och de kan kombineras med de allmänna bilderna.

Trägen, av Ronny Andersen.

Skölden Ska Synas

Claesson, av Thomas Falk.

Ett vapen ska vara kontrastrikt så det syns bra på långt håll, likt vägmärken. Därför kombineras färg (blått, rött, grönt och svart) och metall (guld och silver). Dessutom finns några pälsverk mönster som är amfibiska (kan kombineras med både metall och färg). De vanligaste är hermelin och gråverk. Alla dessa färger, metaller och pälsverk kallas gemensamt för tinktur.

Naturfärg (föremålets riktiga färg) används aldrig. Därför är det endast i naturen som en björn är brun. I heraldiken är den blå, guldfärgad eller kanske av hermelin.

VÄLJ HJÄLM OCH PRYDNAD

Hjälmprydnaden är vapnets näst viktigaste del. Motivet kan vara samma som sköldens bild men kan också vara en helt unik symbol.

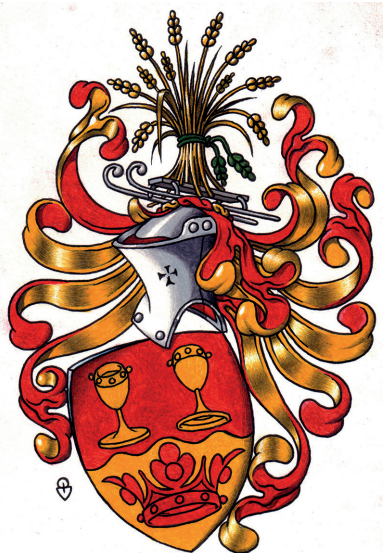
Hjälmprydnadens symboliska värde är lika stort som sköldens men den kan också användas som en pampig avslutning på vapnet utan någon egentlig betydelse alls. Därför har många släkter samma hjälmprydnad, inte minst de som bara har vingar eller horn.

Om skölden har två dimensioner, har hjälmen tre. Det betyder att hjälmprydnaden kan tecknas på ett annat sätt än skölden. Man kan avbilda den rakt framifrån eller i profil. Däremot kan man inte låta delar av hjälmprydnaden sväva fritt ovanför hjälmen. Om skölden är en tavla är hjälmprydnaden en skulptur varför det som avbildas på något sätt måste vara förankrat i hjälmen.

Ibland kan det bli för otympligt att avbilda ett vapen med hjälm. Man kan då lägga hjälmprydnaden och hjälmbindeln direkt ovanpå skölden, utan att hjälm och hjälmtäcke används. Däremot gör man aldrig tvärtom. Du ska inte använda en hjälm om det inte finns en hjälmprydnad.

Bragesjö, av Davor Zovko

Sjöstrand, av Ronny Andersen.

ALBA ET ATRA DISCERNIT

Kan du identifiera skölden?

Gamla vackra vapensköldar ser vi oftast i våra kyrkor och på gamla hus. Dessa vapen är inte alltid lätta att identifiera så hur kan vi veta vem de tillhörde?

Finns det en rangkrona kan du se om vapnet tillhörde en greve, friherre eller adelsman. Men du som släktforskar har kanske upptäckt att sigill från 1600- och 1700-talen ofta har både öppna hjälmar och kronor. Det var nämligen först 1762 som det blev lag på att vissa rangtecken bara fick användas av adeln. Innan dess var heraldiken ganska oregerad.

Ett annat knep är att titta på hur många fält det är. Fyra och en hjärtsköld så är det nästan säkert en greve eller friherre, ett till tre fält och det är troligen en adelsman eller kanske ofrälse.

Gravstenar i kyrkor visar nästan lika ofta vapen för ofrälse präster som för adelsmän och ibland ofrälse ståndspersoner så vapnet säger i sig inget om vilket stånd en person hörde.

Väl här så är det bara att titta i litteraturen eller i Svenska Heraldiska Föreningens databas Källan med över 7000 vapen. Läs mer på heraldik.nu, som är Källans egen hemsida.

Ofrälse släkten Tenggren med öppen hjälm men utan krona. från 1772.

Varför är du med i Heraldiska Föreningen?

- Jag är med i Heraldiska Föreningen för att medlemskapet gör att jag lär mig mer om mitt intresse och där träffar jag andra som är heraldiska intresserade.

- Sami

- Min första kontakt med vapensköldar var genom filmen Ivanhoe och jag bestämde mig då, vid 8 års ålder, att jag skulle bli riddare när jag blev stor och ha en jättetuff flagga. När jag blev äldre ändrades mina yrkesdrömmar men tanken på en egen vapensköld släppte aldrig riktigt taget.

När jag sommaren 2012 bestämt mig för vad jag ville ha på min vapensköld märkte jag hur lite jag kunde om heraldik men också hur väldigt spännande det var.

Att gå med i Svenska Heraldiska Föreningen efter det att jag registrerat mitt vapen var för mig en självklarhet. Jag vill lära mig mer om heraldik, dess historia och Svenska Heraldiska Föreningen är för mig den perfekta plattformen att utgå ifrån.

- Helen

- När jag först fick upp ögonen för detta briljanta bildspråk så var det naturligt att söka sig till föreningen i jakt på mer kunskap och likasinnade. Idag när jag är föreningens häröld så är det jag som öppnar andra sökares ögon när de kommer till föreningen med sina olika vapenfrågor.

Det är för den upptäckarglädjens skull, både min egen och andras, som jag vill lägga ner arbete i föreningen.

- Martin

SVENSKA
HERALDISKA
FÖRENINGEN

5 goda skäl för att bli medlem

1 Gemenskap och samhörighet

Heraldik är inte som fotboll och körsång. Vi vet att det inte finns hundratusentals potentiella aktiva. Det kan till och med vara så att du känner dig som en kuf när du börjar prata vapensköldar på fikarasten på jobbet.

Så känner vi alla, utom möjligen statsheraldikern. Men just därför vill vi vara så öppna det bara går och välkomnar alla. Bli en del av den heraldiska gemenskapen!

2 Sprida kunskap

Vår förening vill sprida kunskap om vapensköldar. Därför är hemsidan, medlemstidningen Vapenbilden och skriftserien föreningens kärna. Vi välkomnar alla att komma med bidrag för allas kunskap är värd att ta del av.

3 Värnar kulturarvet

Vi värnar vår heraldiska historia. Den är inte så stor, det medges, men vi tycker att den är värd att bevara.

Heraldiken har levt efter samma idé i snart 900 år och vi tänker se till att den fortsätter i 900 år till. Vi vill bevara svensk sed om hur ett släktvapen bör se ut och användas. Vi uppmuntrar och rådgör svenska kommuner hur de bäst ska använda sina vapen på ett korrekt sätt och hjälper även föreningar och företag. Som medlem stöttar du oss i det arbetet.

4 Samarbete

Heraldiken är inte svensk, den är internationell. Den är inte isolerad, den är en del av vår gemensamma historia. Därför samarbetar Svenska Heraldiska Föreningen med heraldiska föreningar i andra länder och med andra föreningar i Sverige som ligger heraldiken nära. Vi samarbetar främst med genealoger, historiker, medeltidsföreningar och ordenssällskap.

5 Ideellt arbete

Få, om någon, tjänar pengar på heraldik. Allra minst de som är aktiva i vår förening. Inga ersättningar betalas ut mer än någon enstaka reseersättning. Det är omtanken om ämnet som får oss att ställa upp.

Därför vet du som medlem att din medlemsavgift till 100 procent går till att stötta det heraldiska arbetet i Sverige.

Välkommen till Svenska Heraldiska Föreningen!

Ofrälse släkten Scharp vars sigill från 1600-talet har återupptagits av de nu levande ättlingarna. Teckning Magnus Bäckmark.

Svenska Heraldiska Föreningen

Vi finns för dig som är intressad av heraldik och vapensköldar men även för ämnen som flaggor, ordnar, sigill och genealogi. Vi sprider information, utbildar och väcker debatt.

För bara 150 kronor per år blir du medlem. Du får:

- Tidskriften Vapenbilden (4 ggr/år),
- Inbjudningar till våra aktiviteter
- Matrikel med ditt vapen uppritat i vapenrullan
- Vårt digitala nyhetsbrev.
- Medlemsrabatt i vår butik.

Dessutom stöder du föreningens arbete för ett mer heraldiskt Sverige.

Bli medlem redan idag!

Betala 150 kronor till Plusgiro 222790-8 eller Bankgiro 5142 - 9561

Kontakta oss

Telefon:

0761-90 98 74 (Jesper Wasling)

E-post:

medlem@heraldik.se

Postadress:

SHF c/o Jesper Wasling,
Kullagatan 3, 504 58 Borås

Våra hemsidor
heraldik.se

Följ föreningens arbete och ta del av heraldisk kunskap och aktiviteter.

heraldik.nu (Källan)
svensktvapenregister.se
shop.heraldik.se

Sök bland 7000 adliga och ofrälse vapen.
Anmäl ditt vapen till Svenskt vapenregistret.
Köp heraldisk litteratur mm till bra priser.

SVENSKA
HERALDISKA
FÖRENINGEN